

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Сергій СИДОРІВ, 1974 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2000 році Прикарпатський університет імені Василя Стефаника за спеціальністю «Англійська мова і література»; працює викладачем у ВСП «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму Професійна освіта.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 20 051.130, утворена наказом № 354 т. в. о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ, від 30 квітня 2025 року, у складі:

Голови разової
спеціалізованої вченої
ради –

Оксани ЦЮНЯК – доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Рецензентів –

Оксани КОНДУР – доктора педагогічних наук, професора, декана педагогічного факультету, професора кафедри початкової освіти та освітніх інновацій (за суміщенням) Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Марії КЛЕПАР – доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Офіційних опонентів –

Тетяни ДОВЖЕНКО – доктора педагогічних наук, професора, декана факультету початкового навчання, професора кафедри початкової, дошкільної та професійної освіти (за суміщенням) Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Олександри КУЗЕНКО – кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри українознавства і філософії Івано-Франківського національного медичного університету.

на засіданні 24 червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Сергію СИДОРІВУ на підставі публічного захисту дисертації «Підготовка майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі України» за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дисертацію виконано у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник: Олена БУДНИК, доктор педагогічних наук, професор, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна дисертаційного дослідження зумовлена поставленими завданнями та результатами їх розв'язання. У науковій роботі уперше:

- здійснено: авторське представлення аналізу вітчизняної і зарубіжної теорії і практики підготовки майбутніх учителів початкових класів до створення інклюзивного освітнього середовища у руслі сучасних викликів і реформи Нової української школи, висвітлено структуру готовності майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний, безбар'єрно-комунікативний та оцінно-рефлексивний компоненти);

- розроблено критерії (мотиваційний, пізнавально-процесуальний, комунікативний і рефлексивний) та схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі (високий, достатній, середній і низький);

- теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі, що містить три основні блоки (цільовий, організаційно-методичний, діагностично-результативний) та виокремлено педагогічні умови її упровадження у закладах вищої освіти (забезпечення доступності (безбар'єрності) освітнього середовища закладів вищої освіти; інтегрування змісту та методичного інструментарію освітніх компонент для підвищення інклюзивної компетентності здобувачів вищої освіти; посилення індивідуалізації навчання майбутніх учителів початкових класів (персоналізоване навчання) з використанням кращих інклюзивних практик; налагодження педагогічного партнерства (вчителів, батьків, дітей, громади) на засадах толерантності та емпатії в інклюзивному освітньому середовищі початкової школи);

- уточнено сутність базових понять з теми дослідження («підготовка майбутніх учителів початкової школи до організації інклюзивного освітнього середовища», «готовність майбутнього вчителя початкової школи до створення інклюзивного освітнього середовища», «інклюзивна компетентність», «інклюзивне навчання», «інклюзивне освітнє середовище», «педагогіка толерантності»);

- удосконалено зміст, форми організації, методи й технології підготовки майбутніх учителів до створення інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі;

- набули подальшого розвитку наукові положення щодо вдосконалення теорії та методики підготовки майбутніх учителів початкової школи до окресленого виду діяльності.

Практичне значення дослідження полягає у реалізації структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі України, впровадженні в освітній процес закладів вищої освіти змісту, форм організації, методів і технологій підготовки майбутніх учителів початкових класів до створення інклюзивного освітнього середовища, а також дослідницько-експериментальній перевірці виокремлених положень дисертаційної роботи; виявленні і врахуванні рівня сформованості досліджуваної готовності здобувачів закладів вищої освіти у процесі їх професійної підготовки.

Застосовано низку методичних посібників для роботи зі студентами спеціальності 013 Початкова освіта, зокрема «Творимо інклюзивне освітнє середовище в початковій школі: методичні рекомендації до виконання курсового проекту «Передовий досвід та авторські методики», «English literature for children in inclusive learning environment», «Методичні вказівки для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання з Методики навчання англійської мови в дошкільних закладах та початковій школі: організуємо інклюзивний освітній простір онлайн», «Методичні рекомендації до виконання курсового проекту зі спеціалізації «Англійська мова: організуємо інклюзивне освітнє середовище в початковій школі і ЗДО», «Наш стрілецький інклюзивний край», «Practical course of the English language in inclusive learning space», «English and Inclusion: Self-study and distance learning guide», «Навчаємо англійської в безпечному інклюзивному освітньому просторі: методичні рекомендації до проходження педагогічної практики з додаткової спеціалізації «Англійська мова»», «Teaching to diversity», «Human rights, diversity, equality – developing inclusive learning environment: a companion for students and young professionals», «Цифрові технології у поширенні ідей інклюзивної освіти», «Інклюзія, Справедливість, Взаємодія. Підготовка педагогів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі України: матеріали мультидисциплінарного симпозіуму з міжнародною участю», «Навчальний курикулум з інклюзивної освіти» (у співавторстві), «Нічого про нас без нас: poradnik для учасників інклюзивного процесу», «Сходінки інклюзії: науково-практичний посібник для педагогів, студентів та батьків» (у співавторстві) та інші.

Результати дослідження можуть бути використані викладачами закладів вищої освіти під час підготовки майбутніх учителів початкових класів до роботи з учнями з особливими освітніми потребами, педагогічними працівниками закладів загальної середньої освіти для створення інклюзивного освітнього середовища в початковій школі, а також в системі післядипломної педагогічної освіти.

Дисертація виконана державною українською мовою.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (342 найменування), додатків. Загальний обсяг роботи - 367 сторінок, основний текст – 194 сторінок .

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та

скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 32 наукові публікації за темою дисертації: 4 статей в наукових виданнях, які внесені до Переліку фахових наукових видань України категорії Б, 2 статті у наукових фахових виданнях, які індексуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science, 2 статті у періодичних наукових виданнях держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку і Європейського Союзу, 15 тез у матеріалах міжнародних та всеукраїнських конференцій, 8 розділів у трьох колективних монографіях, що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 №44 (зі змінами):

1. Tkhir M., Sydoriv S. Being optimistic about inclusion: Biden's rhetorical strategy of positive self-presentation reflected in teacher training policy. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2022. Vol. 11, №3. P. 38-46.

DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v11n3p38>

URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85127219894&origin=recordpage>

2. Budnyk O., Sydoriv S., Serman L., Lushchynska O., Tsehelnik T., & Matsuk L. Inclusive education in rural schools of Ukraine or how to ensure quality inclusive education in rural schools in Ukraine?. *Revista Brasileira De Educação Do Campo*. 2022. Vol. 7, e13940.

DOI: <https://doi.org/10.20873/uft.rbec.e13940>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000773370500001>

3. Sydoriv S. Implementing inclusive learning environment globally: Legislation and practices. *The Space of Inclusive Education*. The Netherlands: Brill. Leiden, 2024. P. 174–185.

DOI: https://doi.org/10.1163/9789004688131_019

URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-105005723445&origin=recordpage>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Оксана ЦЮНЯК – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

2. Оксана КОНДУР – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій (за суміщенням) Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

3. Марія КЛЕПАР – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

4. Тетяна ДОВЖЕНКО – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання, професор кафедри початкової, дошкільної та професійної освіти (за суміщенням) Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

5. Олександр КУЗЕНКО – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства і філософії Івано-Франківського національного медичного університету.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 20 051.130 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ присуджує Сергій СИДОРІВУ ступінь доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Оксана ЦЮНЯК